

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane

10000 Zagreb, Planinska 2A
KLASA: 322-01/19-01/397
URBROJ: 525-10/0560-20-4
Zagreb, 13. ožujka 2020.

PROGRAM
NADZIRANJA BRUCELOZE GOVEDA
U REPUBLICI HRVATSKOJ
U 2020. GODINI

Sadržaj

PROGRAM.....	1
NADZIRANJA BRUCELOZE GOVEDA	1
U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	1
U 2020. GODINI.....	1
1. UVOD	3
1.1. Epidemiološka situacija u Republici Hrvatskoj.....	3
2. CILJ PROGRAMA	4
3. PRAVNA OSNOVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA	5
4. KATEGORIJE ŽIVOTINJA I STADA OBUHVAĆENIH PROGRAMOM.....	5
5. UVJETI ZA DODJELU I ODRŽAVANJE STATUSA	6
6. ROKOVI PROVEDBE PROGRAMA.....	7
7. PROMET.....	7
8. LABORATORIJI	7
8.1. Laboratoriji uključeni u provedbu programa	7
8.2. Laboratorijska dijagnostika	8
9. UZORKOVANJE I PLAN DOSTAVE UZORAKA.....	8
10. SUMNJA I POTVRĐENI SLUČAJ BRUCELOZE GOVEDA.....	10
11. FINANCIRANJE	11
12. IZVJEŠĆIVANJE	11
13. NADZOR I KONTROLA PROVEDBE PROGRAMA	11

1. UVOD

Brucelozu goveda mogu uzrokovati sljedeće bakterije:

- *Brucella abortus*,
- *Brucella melitensis*,
- *Brucella suis*.

Najčešći uzročnik bruceloze goveda jest *B. abortus*, bolest rjeđe uzrokuje *B. melitensis*, dok se *B. suis* kao uzročnik bruceloze goveda pojavljuje sporadično.

Prema [novom zakonodavnom okviru](#) Europske unije bolest se naziva Infekcija bakterijama *Brucella abortus*, *B. melitensis* i *B. suis* te je za životinje koje pripadaju porodicama *Bison ssp.*, *Bos ssp.*, *Bubalus ssp.*, *Ovis ssp.* i *Capra ssp.* [svrstana u kategoriju B \(također i D i E\)](#). Za bolesti (odnosno vrste) u kategoriji B obavezno je suzbijanje u svim državama članicama s ciljem njihova iskorjenjivanja diljem Unije.

1.1. Epidemiološka situacija u Republici Hrvatskoj

Epidemiološka situacija u Hrvatskoj u odnosu na brucelozu goveda uzorkovanu *B. abortus* povoljna je nekoliko desetljeća, s obzirom da je posljednji slučaj potvrđen 1965. godine. Višekratno je testirana cjelokupna populacija rasplodnih goveda u zemlji, a tijekom provedbe ovih mjera nije potvrđen niti jedan slučaj bruceloze goveda uzorkovan *B. abortus*, već se utvrđuju samo sporadični slučajevi bruceloze goveda uzrokovane *B. melitensis*, u pograničnom području. Slika 1 prikazuje lokacije svih stada zaraženih *B. melitensis* u razdoblju 2016. - 2019. godine.

2016. i 2017. godine zaražena su bila stada ovaca, 2018. stado goveda, a 2019. stado s govedima i kozama.

Dodatni podaci o potvrđenim slučajevima bruceloze (*B. melitensis*) u goveda:

➤ listopad 2018 godine, općina Topusko, Sisačko-moslavačka županija

Bruceloza je potvrđena u stadu s 29 goveda koja se drže na otvorenom. Sumnja je postavljena tijekom redovnog pretraživanja u okviru programa za nadziranje bruceloze goveda. 10 goveda je reagiralo serološki pozitivno, a 5 je bilo pozitivno na brucelinizaciji. Bakteriološkom pretragom 5 goveda koja su bila pozitivna na brucelinizaciji na 3 goveda je potvrđena infekcija *Brucella melitensis*. U siječnju 2019. godine provedeno je usmrćivanje svih goveda u stadu.

➤ svibanj 2019 godine, Grad Metković, Dubrovačko - neretvanska županija

Bruceloza je potvrđena u mješovitom stadu s 46 goveda i 148 koza. Stado je stavljeno pod službeni nadzor nakon prijave Zavoda za javno zdravstvo zbog pojave bolesti u jedne osobe koja je povezana s predmetnim stadom. Serološkim pretraživanjem je utvrđeno 45 pozitivnih koza te 5 pozitivnih goveda. Provedeno je usmrćivanje svih koze te 5 serološki pozitivnih goveda. Bakteriološkom pretragom je utvrđena prisutnost *B. melitensis*. Prvim serološkim pretraživanjem preostalih goveda utvrđen je negativan rezultat. Potrebna su dodatna testiranja kako bi se moglo potvrditi da je bolest u potpunosti iskorijenjena iz stada.

Slika 1 – sva stada u kojima je potvrđena infekcija s *B.melitensis* u razdoblju 2016 - 2019

U svim navedenim stadima provedene su mjere propisane Zakonom o veterinarstvu (Narodne novine, br. 82/13, 148/13 i 115/18), Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze ovaca i koza (*B.melitensis*) (Narodne novine, broj 114/14), Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze goveda (Narodne novine, broj 112/13), Pravilnikom o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (Narodne novine, broj 5/16) i Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uvjetima za stavljanje u promet ovaca i koza (Narodne novine, br. 51/09 i 44/13).

2. CILJ PROGRAMA

Cilj provođenja programa nadziranja bruceloze goveda je ostvarenje statusa države službeno slobodne od bruceloze goveda.

Države članice ili regije država članica proglašavaju se službeno slobodnima od bruceloze goveda [Odlukom Europske komisije 2003/467](#) i trenutačno je 20 država članica EU službeno slobodno od ove bolesti (Belgija, Češka, Danska, Njemačka, Estonija, Irska, Francuska, Cipar, Latvija, Litva, Luksemburg, Nizozemska, Austrija, Poljska, Rumunjska, Slovenija, Slovačka, Finska, Švedska), dok Italija, Portugal, Španjolska i Ujedinjeno Kraljevstvo imaju regije slobodne od bruceloze goveda.

[Europska komisija predviđa](#) da će 2020. godine 25 država članica, uključujući Republiku Hrvatsku ostvariti status države službeno slobodne od bruceloze (osim Portugala, Italije i

Grčke). Od preostale tri države članice koje do 2020. neće ostvariti slobodan status države, Portugal je 2015. godine imao 0,24 % zaraženih stada, Italija 1,89 %, a Grčka 1,41 % (podaci za Grčku preuzeti iz Izvješća prema Direktivi 64/432).

[Novim zakonodavnim okvirom](#) koji će od travnja 2021. godine regulirati područje zdravlja životinja, određeno je da sve države članice koje su po „starom“ zakonodavstvu ostvarile status države članice službeno slobodne od bruceloze goveda, taj status zadržavaju i prema novom zakonodavstvu.

3. PRAVNA OSNOVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA

- Zakon o veterinarstvu (Narodne novine, br. [82/13](#), [148/13](#) i [115/18](#)),
- Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2020. godini (Narodne novine, broj [7/20](#)), u daljnjem tekstu Naredba,
- Pravilnik o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze goveda (Narodne novine, broj [112/13](#)), u daljnjem tekstu Pravilnik 112/13,
- Pravilnik o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (Narodne novine, br. [5/16](#)), u daljnjem tekstu Pravilnik 5/16 i
- Pravilnik o načinu praćenja, prijavi i izvješćivanju o pojavi bolesti životinja (Narodne novine, broj [135/14](#)).

Program kontrole i iskorjenjivanja bruceloze goveda donesen je na temelju članka 12., stavaka 1. i 4. Zakona o veterinarstvu (Narodne novine, br. 82/13, 148/13 i 115/18) te se njime provodi Naredba o mjerama zaštite zdravlja životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2020. godini (Narodne novine, broj 7/2020), Dio III. članak 6. stavak 1.

U izradi Programa uvažene su i preporuke Radne skupine Europske komisije za iskorjenjivanje bolesti životinja – podskupina za brucelozu, koja je tijekom lipnja 2015. godine boravila u RH te izdala [dokument s preporukama](#).

Također je korišten i [dokument](#) „Working Document on Eradication of Bovine, Sheep and Goats Brucellosis in the EU accepted by the “Bovine” and “Sheep and Goats” Brucellosis subgroups of the Task Force on monitoring animal disease eradication, 2009“.

4. KATEGORIJE ŽIVOTINJA I STADA OBUHVAĆENIH PROGRAMOM

Sudjelovanje u Programu nadziranja bruceloze goveda je zakonska obveza posjednika goveda u Republici Hrvatskoj. Posjednici su dužni osigurati dostupnost goveda te omogućiti ovlaštenom veterinaru organizaciju provedbe programa na svim govedima na svom gospodarstvu. Posjednici čija se goveda drže na ispaši izvan gospodarstva podrijetla su dužni osigurati pristup i provedbu programa na govedima na gospodarstvu u skladu s odgovarajućim rokovima provedbe programa.

Testiranje se provodi na način i u rokovima kako je propisano Naredbom, člankom 6. stavcima 1. i 2.

Testiranje u stadima koja nemaju status službeno slobodno od bruceloze goveda provodi se na način kako je propisano člankom 6. stavkom 1. Naredbe. U Dodatku I Programa nalazi se popis stada koja na dan 20. veljače 2020. godine nemaju dodijeljen status na brucelozu goveda.

Sukladno odredbama čl. 8 stavka 3. Naredbe, uzorci za enzootsku leukozu goveda (ELG) u županijama koje su određene za pretraživanje (članak 8. stavak 2. Naredbe) se uzimaju istovremeno s uzorcima krvi za brucelozu goveda.

5. UVJETI ZA DODJELU I ODRŽAVANJE STATUSA

Uvjeti potrebni za dodjelu statusa stada službeno slobodnog od bruceloze goveda, kao i za održavanje stečenog statusa, propisani su Pravilnikom 5/16.

S obzirom na epidemiološku situaciju u Republici službeno slobodan status se održava provođenjem individualnog serološkog testiranja svih rasplodnih goveda starijih od 24 mjeseci, jedan puta godišnje, u svim rasplodnim i mješovitim stadima goveda.

Od obaveze pretraživanja izuzeta su toвна goveda, koja ne smiju biti korištena za rasplod.

Novoformirana stada goveda, koja su sastavljena od životinja koje potječu iz stada/regija/država službeno slobodnih od bruceloze goveda, stječu status na temelju podrijetla, odnosno, ukoliko sve životinje koje formiraju stado potječu iz službeno slobodnog stada. Navedeno se odnosi i na toвна stada goveda.

Ovlašteni veterinar dužan je, bez odgode, dodijeliti status svakom stadu goveda koje ispunjava potrebne uvjete.

Ovlaštene veterinarske organizacije i nadležni veterinarski inspektori dužni su tijekom godine pratiti pojavu stada koja nemaju status na području svoje nadležnosti te provesti odgovarajuće mjere i bez odgode dodijeliti status stadu koje zadovoljava uvjete, odnosno, vratiti status službeno slobodnog stada stadima koja imaju privremeno oduzet ili ukinut status.

Nakon prve dodjele statusa stada službeno slobodnog od bruceloze goveda sve daljnje promjene statusa - privremeno oduzimanje ili ukidanje, kao i vraćanje statusa po otklanjanju nesukladnosti, u aplikaciju može upisati isključivo veterinarski inspektor. Veterinarski inspektor dužan je uputiti nadležnu veterinarsku organizaciju o rokovima i načinu provedbe pretraživanja na brucelozu koje je potrebno provesti u stadu s privremeno oduzetim ili ukinutim statusom, kako bi gospodarstvo ponovno ostvarilo uvjete za vraćanje statusa. Ovlaštena veterinarska organizacija dužna je obavijestiti veterinarskog inspektora kada su provedene sve mjere koje su bile potrebne za vraćanje statusa stado službeno slobodno od bruceloze goveda.

Ovlaštene veterinarske organizacije dužne su bez odlaganja prijaviti svaku nesukladnost koja utječe na udovoljavanje uvjetima za održavanje statusa stada kao i o svakom slučaju kada se pretraživanje ne može provesti na način i u rokovima određenim ovim Programom nadležnom veterinarskom inspektoru.

6. ROKOVI PROVEDBE PROGRAMA

Pretraživanje na brucelozi i ELG (u županijama u kojima se tijekom 2020. godine provodi testiranje na ELG), sukladno članku 6. stavku 2. te članku 8. stavku 2. Naredbe, mora biti provedeno najkasnije do 24. prosinca 2020. godine.

Pretraživanje na brucelozi goveda u stadima goveda koja nemaju status službeno slobodno od bruceloze goveda provodi se u roku koji je propisan člankom 6. stavkom 1. Naredbe.

7. PROMET

Premještanje goveda u odnosu na brucelozi propisano je člankom 6. stavcima 3. i 4. Naredbe.

Posebne okolnosti premještanja goveda u skladu s člankom 6. stavkom 4. Naredbe te dodatna pojašnjenja vezana na stavljanje u promet iz stada s privremeno oduzetim ili ukinutim statusom te iz tovnih stada, nalaze se u nastavku:

7.1. Premještanje goveda iz stada s ukinutim ili privremeno oduzetim statusom pod nadzorom je nadležnog veterinarskog inspektora i regulirano je odredbama Pravilnika [112/13](#) te Pravilnikom [5/16](#), a u slučajevima koji nisu vezani na sumnju ili potvrdu bruceloze - mjerama koje je naredio nadležni veterinarski inspektor.

Primjer: nadležni VI je privremeno oduzeo status stada zbog propuštenog testiranja za održavanje statusa. Nadležni veterinarski inspektor određuje rok u kojem se testiranje mora provesti, uzimajući u obzir eventualne poteškoće u provedbi mjera, epidemiološku situaciju, nesukladnosti u prometu, označavanju i registraciji.

Također, na temelju prethodno navedenih okolnosti, nadležni VI određuje da li je dozvoljen promet iz/u stado dok se ponovno ne ostvare uvjeti za vraćanje statusa službeno slobodnog stada. U slučaju dozvoljavanja prometa može se dozvoliti isključivo upućivanje goveda izravno na klanje te dolasci goveda iz službeno slobodnih stada.

7.2. Premještanje goveda iz stada koje nema status na brucelozi goveda nije dozvoljeno. U iznimnim okolnostima (izuzetne okolnosti posjednika životinja (zdravstveno stanje, financijska situacija) zbog kojih je potrebno premještanje goveda iz stada bez odlaganja – nadležni veterinarski inspektor može odobriti premještanje goveda iz stada izravno na klanje ili na drugo gospodarstvo na kojem nema goveda.

7.3. Goveda iz tovnih stada mogu se premještati isključivo u druga tova stada ili na klanje.

8. LABORATORIJI

8.1. Laboratoriji uključeni u provedbu programa

Nacionalni referentni laboratorij

Hrvatski veterinarski institut - Zagreb

Laboratorij za bakterijske zoonoze i molekularnu dijagnostiku bakterijskih zoonoza

Odjel za bakteriologiju i parazitologiju

Savska cesta 143, pp 183, 10 000 Zagreb

Veterinarski zavod Split
Laboratorij za dijagnostiku
Poljička cesta 33, 21 000 Split

Veterinarski zavod Rijeka
Laboratorij za dijagnostiku
Podmurvice 29, 51 000 Rijeka

Veterinarski zavod Križevci
Laboratorij za dijagnostiku
Zakmardijeva 10, 48 260 Križevci

Veterinarski zavod Vinkovci
Laboratorij za dijagnostiku
Josipa Kozarca 24, 32 100 Vinkovci

8.2. Laboratorijska dijagnostika

Dijagnostička serološka pretraga za pretraživanje individualnih uzoraka krvi je *Rose Bengal Test* (RBT).

U slučaju pozitivnog nalaza RBT, isti uzorak krvi pretražuje se slijedećim metodama:

- Rose Bengal test (RBT), osim u slučaju kad je prva pretraga RBT-om provedena u Nacionalnom referentnom laboratoriju,
- Reakcija vezanja komplementa (RVK),
- Imunoenzimni test (iELISA),
- Kompetitivni imunoenzimni test (cELISA).

9. UZORKOVANJE I PLAN DOSTAVE UZORAKA

Uzorci krvi se dostavljaju u pojedine Zavode Hrvatskog veterinarskog instituta prema slijedećem rasporedu:

Dostava uzoraka krvi u pojedine HVI Zavode – podjela po županijama	
HVI – Zagreb	Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Grad Zagreb, Krapinsko-zagorska i Varaždinska
HVI - Križevci	Bjelovarsko-bilogorska, Koprivničko-križevačka i Međimurska
HVI – Vinkovci	Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska, Virovitičko-podravska
HVI – Rijeka	Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Istarska
HVI – Split	Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska, Dubrovačko-neretvanska, Zadarska

Uzorci se u pojedine Zavode dostavljaju prema regionalnoj podjeli (po županijama), a dostava uzorka sukladno navedenoj podjeli je obavezna.

Prije samog uzorkovanja na gospodarstvu, potrebno je ispisati pripadajući obrazac za uzorkovanje radi pretrage uzoraka krvi na brucelozu iz aplikacije JRDŽ (BGOV.ELG obrazac), na kojem će biti upisana sva goveda na gospodarstvu starija od 24 mjeseci.

Epruvete s uzorcima označavaju se brojevima uzoraka dobivenim na ispisanom obrascu. Po povratku s gospodarstva, sve uzete uzorke potrebno je upisati u aplikaciju, te označiti pretrage na koje se uzorci dostavljaju.

Od svakog uzorkovanog goveda uzima se 8 - 9 ml krvi (otprilike 1-2cm do vrha epruvete). Krv se vadi sterilnim injekcionim iglama, preporučuje se koristiti igle šireg promjera u cilju prevencije eritrolize. Uzorke krvi potrebno je pohraniti na temperaturu hladnjaka (4 - 8°C), ne smrzavati ili pregrijavati.

Uzorci krvi šalju se na pretragu uz prateći obrazac, ispisan nakon unosa uzoraka u aplikaciju, u službene laboratorije HVI, u roku od 24 do najviše 36 sati, kako bi se izbjegla pojava hemolize. Svaki hemolitični uzorak biti će odbijen od strane laboratorija kao nepodesan za pretragu, te je ovlaštena organizacija dužna, bez odlaganja, ponoviti uzorkovanje i dostavu uzoraka o svom trošku.

Svaka epruveta mora biti označena brojem identičnim broju koji je uz predmetno govedo ispisan na dostavljenom BGOV obrascu, na način da se osigura sljedivost svakog uzorka. Ukoliko se u istom paketu dostavljaju uzorci krvi s više različitih gospodarstva (JIBG-a) uzorci s različitih gospodarstava moraju biti jasno fizički razdvojeni. Ukoliko uzorci s različitih gospodarstava nisu jasno fizički razdvojeni laboratoriji Hrvatskog veterinarskog instituta iste neće zaprimiti.

Slika 1.: Pravilan način pakiranja u slučaju dostave uzoraka s više JIBG-a

NAPOMENA: uzorke krvi uzete radi pretrage na brucelozu i ELG koji se dostavljaju u HVI – Zagreb potrebno je dostaviti uz dvije kopije BGOV.ELG obrasca, zbog različitog sustava zaprimanja i distribucije uzoraka u centralnom laboratoriju !

Za dostavu uzoraka u ostale, regionalne Zavode HVI, dovoljan je jedan primjerak popratnog BGOV.ELG obrasca.

Također, uz dostavu uzoraka obuhvaćenih ovim programom nije potreban prateći LABNAR obrazac – svi potrebni podaci sadržani su u obrascu ispisanom iz brucelozna/ELG aplikacije,

koji je ujedno i preduvjet za mogućnost naplate izvršenog uzorkovanja od Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

Naručivanje epruveta

Ovlaštene veterinarske organizacije mogu naručiti epruvete na telefon 01/6123-615 ili osobno u Laboratoriju za hranjive podloge i sterilizaciju HVI Zagreb. Preporuča se naručivanje epruveta koje zadovoljavaju potrebe uzorkovanja za narednih mjesec dana (ne odjednom za cijelu akciju uzorkovanja) kako bi se osiguralo da kapaciteti laboratorija udovolje svim zahtjevima. Za potrebe programa osigurana je dostatna količina epruveta, te nema potrebe za gomilanjem zaliha.

10. SUMNJA I POTVRĐENI SLUČAJ BRUCELOZE GOVEDA

Sumnja i potvrđeni slučaj bruceloze goveda, kao i mjere koje se provode opisani su Pravilnikom [112/13](#). Prilikom svake sumnje na brucelozu goveda veterinarski inspektor je dužan provesti epidemiološko istraživanje, sukladno epidemiološkom upitniku koji se nalazi na slijedećoj poveznici: <http://www.veterinarstvo.hr/default.aspx?id=1173>

Tijekom trajanja sumnje na brucelozu goveda u stadu, mlijeko sumnjive životinje se može upotrebljavati za hranidbu životinja na istom gospodarstvu nakon što je prošlo prikladnu termičku obradu. S mlijekom ostalih goveda iz stada postupa se sukladno Uredbi 853/2004.

U slučaju pozitivnog rezultata Rose Bengal testa, uzorak krvi se ponovno pretražuje slijedećim metodama:

RBT (ukoliko prva pretraga nije rađena u NRL HVI Zagreb), RVK, iELISA i cELISA.

Ukoliko je u drugom pretraživanju pozitivan RVK i/ili iELISA i/ili cELISA govedo se smatra sumnjivim na brucelozu goveda.

Sumnja na brucelozu goveda se isključuje ponavljanjem serološke pretrage nakon 35-45 dana ili brucelinskim kožnim testom, sukladno točki 2 c) Priloga Pravilnika 112/13.

Način provođenja brucelinizacije:

Ukoliko se provodi brucelinizacija, ona se provodi na govedu koje je sumnjivo na brucelozu te za svako sumnjivo govedo, na još najmanje 3 goveda iz istog stada koja su reagirala serološki negativno.

U slučaju negativnog rezultata brucelinskog testa goveda se proglašavaju negativnima. U slučaju pozitivnog rezultata, goveda se upućuju na klanje te se na liniji klanja uzimaju uzorci organa za bakteriološku pretragu. Potvrđenim slučajem bruceloze goveda smatra se pozitivan rezultat bakteriološke i/ili molekularne pretrage. Ako je bakteriološkom i/ili molekularnom pretragom utvrđen negativan rezultat, goveda se smatraju negativnim na brucelozu.

Brucelinizaciju goveda provode stručnjaci Hrvatskog veterinarskog instituta:

Nacionalnog referentnog laboratorija za brucelozu, HVI Zagreb

Laboratorij za bakterijske zoonoze i molekularnu dijagnostiku bakterijskih zoonoza

Odjel za bakteriologiju i parazitologiju

Savska cesta 143, p.p. 183, 10 000 Zagreb

11. FINANCIRANJE

Način financiranja pretraživanja na brucelozu goveda u 2020. godini propisan je čl. 6 stavkom 5. Naredbe.

Cijena uzorkovanja krvi govedima propisana je važećim *Cjenikom propisanih veterinarskih usluga koje se podmiruju iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske*.

Svaki hemolitični uzorak biti će odbijen od strane laboratorija kao nepodesan za pretragu, a ovlaštena veterinarska organizacija je dužna, bez odlaganja, ponoviti uzorkovanje i dostavu uzoraka o svom trošku.

12. IZVJEŠĆIVANJE

Ovlaštena veterinarska organizacija dužna je izvijestiti nadležnog veterinarskog inspektora o svakom posjedniku koji odbija provesti mjere propisane ovim Programom te o svakom posjedniku kod kojeg se utvrde nesukladnosti na gospodarstvu. Ovlaštena veterinarska organizacija dužna je posjednika životinja, bez odgode, obavijestiti o svakom pozitivnom nalazu.

Laboratoriji uključeni u ovaj Program dužni su, uz obveze propisane Pravilnikom o načinu praćenja, prijavi i izvješćivanju o pojavi bolesti životinja (Narodne novine, broj 135/14) i Naredbom, Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane izvijestiti o provedenim pretragama na brucelozu goveda, sa svim relevantnim podacima u xml. obliku, a za potrebe izrade izvješća za Europsku agenciju za sigurnost hrane i druge potrebe izvješćivanja, odnosno, analize podataka o provedbi programa.

13. NADZOR I KONTROLA PROVEDBE PROGRAMA

Nadzor i kontrolu provedbe programa provode veterinarski inspektori Državnog inspektorata Republike Hrvatske.